

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงความคิดเห็นของผู้อำนวยการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี การเกษตรประจำตำบลต่อการดำเนินงานศูนย์ในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา เพื่อ ศึกษาความคิดเห็น หาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล และปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของผู้อำนวยการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลต่อการดำเนินงานศูนย์

กลุ่มประชากรที่ศึกษา คือ ผู้อำนวยการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 153 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้ค่าไคสแควร์ ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลลักษณะและสถานภาพส่วนบุคคลของผู้อำนวยการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

จากการศึกษาพบว่า ผู้อำนวยการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41 – 45 ปี โดยมีสถานภาพสมรสแล้วและอยู่ด้วยกัน มีเงินเดือนอยู่ระหว่าง 15,001 - 20,000 บาท ไม่มีอาชีพเสริมรายได้ ระดับการศึกษาส่วนใหญ่สำเร็จปริญญาตรี ภูมิลำเนาอยู่ต่างอำเภอที่รับผิดชอบศูนย์ ระยะเวลารับราชการมากกว่า 20 ปี ระยะเวลาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์จำนวน 2 ปี จำนวนครั้งที่ได้รับการฝึกอบรมไม่เกิน 3 ครั้งในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา จำนวนครั้งที่ถ่ายทอดความรู้ไม่เกิน 5 ครั้งในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา และผู้อำนวยการศูนย์ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์อยู่ในระดับปานกลาง

2. ความคิดเห็นของผู้อำนวยการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลต่อการดำเนินงานศูนย์ในจังหวัดเชียงใหม่

โดยภาพรวมแล้ว ผู้อำนวยการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลมีความคิดเห็นอยู่ในระดับที่ดีต่อการดำเนินงานศูนย์ เมื่อพิจารณาเฉพาะด้านแล้วพบว่า ผู้อำนวยการศูนย์มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานศูนย์ในระดับปานกลางในด้านการกิจกรรมของศูนย์ โดยมีความคิดเห็นในระดับที่ดีในด้านการจัดตั้งศูนย์ ด้านการบริหารศูนย์ ด้านการมีส่วนร่วมของเกษตรกร และด้านการติดตามนิเทศงาน

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน สรุปได้ดังนี้

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ตัวแปรต่างๆ ไม่มีความสัมพันธ์กัน อันได้แก่ อายุ เพศ สถานภาพสมรส เงินเดือน อาชีพเสริม การศึกษา ภูมิฐานะ ระยะเวลารับราชการ จำนวนครั้งที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ จำนวนครั้งที่ถ่ายทอดความรู้ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์ ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานศูนย์โดยภาพรวม

4. ข้อคิดเห็นปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะของผู้อำนวยการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลต่อการดำเนินงานศูนย์

ผู้อำนวยการศูนย์ได้เสนอข้อคิดเห็นที่ศูนย์ยังไม่มีสถานที่ตั้งเป็นเอกเทศ อาศัยสถานที่หน่วยงานอื่นๆ จึงควรจัดให้มีสถานที่ดำเนินงานศูนย์เป็นสัดส่วนสะดวกต่อการติดต่อกับหน่วยงานเป้าหมาย การจัดตั้งศูนย์ให้ครบทุกตำบลนั้น บางแห่งยังขาดความพร้อมจึงเป็นการจัดตั้งศูนย์ที่เร็วเกินไป ควรเตรียมความพร้อมในทุกๆ ด้านก่อน ในประเด็นปัญหาขณะทำงานศูนย์ไม่ให้ความสำคัญ และไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีข้อเสนอให้มีการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ และประโยชน์ของการดำเนินงานศูนย์ให้ชัดเจนกิจกรรมของศูนย์จะต้องดำเนินการให้ต่อเนื่องและหลากหลายตามความต้องการของเกษตรกร และขณะทำงานศูนย์ควรมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดกิจกรรมศูนย์ทุกกิจกรรม และที่สำคัญ รัฐบาลควรสนับสนุนงบประมาณหรือปัจจัยการผลิต สนับสนุนแผนกิจกรรมของเกษตรกร และการดำเนินงานศูนย์ สำหรับการติดตามนิเทศงาน ผู้อำนวยการศูนย์ได้เสนอให้มีการติดตามนิเทศงานทั้งระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ควรมีการติดตามนิเทศงานตามแผนอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ โดยขณะนิเทศจะต้องมีการเตรียมพร้อมในด้านการให้คำแนะนำ ปรึกษาทั้งวิชาการ และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน

อภิปรายผล

ความคิดเห็นของผู้อำนวยการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลต่อการดำเนินงานศูนย์

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้อำนวยการศูนย์ส่วนใหญ่มีความเห็นต่อการดำเนินงานศูนย์อยู่ในระดับที่ดี เพราะกรมส่งเสริมการเกษตรกำหนดให้การดำเนินงานศูนย์เป็นนโยบายที่สำคัญที่จะต้องปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย โดยมีการชี้แจงประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องและผู้อำนวยการศูนย์ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องศูนย์อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาการดำเนินงานศูนย์ในด้านกิจกรรมศูนย์ จะเห็นว่าอายุ และระดับเงินเดือนของผู้อำนวยการศูนย์มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็น โดยผู้อำนวยการศูนย์ที่มีอายุมาก และมีระดับเงินเดือนปานกลางมีแนวโน้มเห็นด้วยต่อการดำเนินงานศูนย์ ส่วนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์ ของผู้อำนวยการศูนย์ที่มีความรู้ความเข้าใจมาก มีแนวโน้มที่เห็นด้วยต่อการดำเนินงานศูนย์ในด้านกิจกรรมศูนย์ ทั้งนี้เนื่องจากผู้

ผู้อำนวยการศูนย์ที่มีอายุมาก มีประสบการณ์ต่องานส่งเสริมการเกษตรมานาน และเห็นว่า การดำเนินงานศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลจะช่วยพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรให้แก่เกษตรกรได้อย่างเป็นรูปธรรม และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และกลุ่มผู้อำนวยการศูนย์ที่มีระดับเงินเดือนปานกลางก็เช่นเดียวกัน ส่วนผู้อำนวยการศูนย์ที่มีความรู้ความเข้าใจมากเกี่ยวกับศูนย์มีแนวโน้มเห็นด้วยกับการดำเนินงานศูนย์ เนื่องจากว่าผู้อำนวยการศูนย์นั้นได้ศึกษาแนวทางการดำเนินงานศูนย์ก่อนการดำเนินการจัดตั้งด้วยความเข้าใจ โดยเฉพาะประเด็น วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน และประโยชน์ที่จะได้รับการดำเนินงาน จึงมีแนวโน้มเห็นด้วยกับการดำเนินงานศูนย์ ในเรื่องการทดสอบสมมติฐาน เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลของผู้อำนวยการศูนย์กับความเห็นต่อการดำเนินงานศูนย์ ปรากฏผลดังนี้

อายุของผู้อำนวยการศูนย์

จากการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความคิดเห็นของผู้ผู้อำนวยการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลต่อการดำเนินงานศูนย์ ปรากฏว่าโดยภาพรวมแล้วไม่มีความสัมพันธ์กัน หมายความว่า ผู้อำนวยการศูนย์ที่มีอายุมากหรือน้อยมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานศูนย์ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากผู้อำนวยการศูนย์ส่วนใหญ่มีอายุใกล้เคียงกัน จึงมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานศูนย์ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พรรณวดี (2537) พบว่า อายุที่แตกต่างกันของเกษตรกรตำบลไม่ทำให้ความคิดเห็นของเกษตรกรตำบลต่อโครงการปรับระบบการเกษตรในเขตชลประทานลุ่มน้ำเจ้าพระยาแตกต่างกัน หากพิจารณา เฉพาะด้านกิจกรรมศูนย์ จะเห็นว่า อายุกับความคิดเห็นของผู้ผู้อำนวยการศูนย์ต่อการดำเนินงานศูนย์มีความสัมพันธ์กันที่ระดับ ความเชื่อมั่น 0.05 โดยผู้อำนวยการศูนย์ที่มีอายุมากจะเห็นด้วยมากกว่าผู้มีอายุน้อย ทั้งนี้เนื่องจากผู้อำนวยการศูนย์ที่มีอายุมากจะมีประสบการณ์ต่องานส่งเสริมการเกษตรมาก และเห็นว่าแนวทางการจัดตั้งศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรและชุมชนในด้านพัฒนาอาชีพเกษตร และด้านอื่นๆ จึงมีแนวโน้มเห็นด้วยต่อการดำเนินงานศูนย์ในด้านกิจกรรมศูนย์มากกว่า

เพศของผู้อำนวยการศูนย์

จากการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างเพศ กับความคิดเห็นของผู้ผู้อำนวยการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลปรากฏว่า โดยภาพรวมแล้วไม่มีความสัมพันธ์กัน หมายความว่าผู้อำนวยการศูนย์ไม่ว่าเพศหญิงหรือเพศชายมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานศูนย์ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรรณวดี (2537) พบว่า เพศของเกษตรกร

ตำบลที่แตกต่างกันไม่ทำให้ความคิดเห็นของเกษตรกรตำบลต่อโครงการปรับระบบการเกษตรในเขตชลประทานลุ่มน้ำเจ้าพระยาแตกต่างกัน และเซวาลิต (2536) พบว่า เพศของเกษตรกรตำบลไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการนิเทศงานส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอของสำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สถานภาพสมรสของผู้อำนวยการศูนย์

จากการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับความคิดเห็นของผู้อำนวยการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลปรากฏว่า โดยภาพรวมแล้วไม่มีความสัมพันธ์กัน หมายความว่า ผู้อำนวยการศูนย์ไม่ว่าจะอยู่ในสถานภาพสมรสใด มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานศูนย์ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรรณวดี (2537) พบว่า สถานภาพการสมรสที่แตกต่างกันไม่ทำให้ความคิดเห็นของเกษตรกรตำบลต่อโครงการปรับระบบการเกษตรในเขตชลประทานลุ่มน้ำเจ้าพระยาแตกต่างกัน และสุภาพ (2536) พบว่า สถานภาพการสมรสไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของเกษตรกรตำบลต่อระบบส่งเสริมการเกษตรใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ระดับเงินเดือนของผู้อำนวยการศูนย์

จากการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับเงินเดือนกับความคิดเห็นของผู้อำนวยการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลปรากฏว่า โดยภาพรวมแล้วไม่มีความสัมพันธ์กัน หมายความว่า ระดับเงินเดือนของผู้อำนวยการศูนย์ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานศูนย์ไม่แตกต่างกัน หากพิจารณาเฉพาะด้านกิจกรรมศูนย์จะเห็นว่าผู้อำนวยการศูนย์ที่มีเงินเดือนแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานศูนย์แตกต่างกัน โดยผู้อำนวยการศูนย์ที่มีเงินเดือนระดับปานกลางมีแนวโน้มเห็นด้วยต่อการดำเนินงานศูนย์ เนื่องจากผู้อำนวยการศูนย์ส่วนใหญ่ที่มีเงินเดือนระดับปานกลางอายุใกล้เคียงกันจึงมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน คือเห็นด้วยกับการดำเนินงานศูนย์ ในด้านกิจกรรมศูนย์

อาชีพเสริมของผู้อำนวยการศูนย์

จากการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพเสริมกับความคิดเห็นของผู้อำนวยการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลปรากฏว่า โดยภาพรวมแล้วไม่มีความสัมพันธ์กัน หมายความว่า การมีอาชีพเสริมหรือไม่มีอาชีพเสริมของผู้อำนวยการศูนย์มีความ

คิดเห็นต่อการดำเนินงานศูนย์ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะผู้อำนวยการศูนย์ส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพเสริมรายได้นอกเหนือจากเงินเดือน จึงมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน

ระดับการศึกษาของผู้อำนวยการศูนย์

จากการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความคิดเห็นของผู้อำนวยการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลปรากฏว่า โดยภาพรวมแล้วไม่มีความสัมพันธ์กัน หมายความว่า ผู้อำนวยการศูนย์ไม่ว่าจะจบการศึกษาระดับใด มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานศูนย์ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ พรณวดี (2537) พบว่าระดับการศึกษาของเกษตรกรตำบลที่แตกต่างกันไม่ทำให้ความคิดเห็นต่อโครงการปรับระบบการเกษตรในเขตชลประทานลุ่มน้ำเจ้าพระยาแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินงานศูนย์ ซึ่งถือว่าเป็นนโยบายที่สำคัญของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้มีการประชุมชี้แจงประชาสัมพันธ์ทุกระดับอย่างแพร่หลาย จึงทำให้เกิดการรับรู้ถึงหลักการดำเนินงานได้พร้อมๆ กัน ไม่ว่างจะจบการศึกษาระดับใด

ภูมิฐานะของผู้อำนวยการศูนย์

จากการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิฐานะกับความคิดเห็นของผู้อำนวยการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลปรากฏว่า โดยภาพรวมแล้วไม่มีความสัมพันธ์กัน หมายความว่าภูมิฐานะเดียวกับที่รับผิดชอบศูนย์หรือไม่ก็ตามผู้อำนวยการศูนย์มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานศูนย์ไม่แตกต่างกันอาจเนื่องจากผู้อำนวยการศูนย์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานมาก รู้จักประยุกต์ความรู้ใช้กับนโยบายที่ได้รับอย่างเหมาะสม ประกอบกับส่วนใหญ่แล้วมีภูมิฐานะอยู่ในจังหวัดที่ปฏิบัติงาน จึงทำให้มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสุภาพ (2536) พบว่า ภูมิฐานะไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของเกษตรกรตำบลต่อระบบส่งเสริมการเกษตรใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และงานวิจัยของพรณวดี (2537) พบว่า การทำงานต่างภูมิฐานะหรือเคยทำงานในภูมิฐานะเดิมของตนเองไม่ทำให้ความคิดเห็นของเกษตรกรตำบลที่มีต่อโครงการปรับระบบการเกษตรในเขตชลประทานลุ่มน้ำเจ้าพระยาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ระยะเวลารับราชการของผู้อำนวยการศูนย์

จากการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลารับราชการกับความคิดเห็นของผู้อำนวยการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลปรากฏว่า โดยภาพรวมแล้วไม่มีความสัมพันธ์กัน หมายความว่าระยะเวลาที่รับราชการของผู้อำนวยการศูนย์ที่แตกต่างกันอาจ

เป็นเพราะการดำเนินงานศูนย์ได้มีการกำหนดหลักปฏิบัติขึ้นใหม่ ดังนั้นผู้อำนวยการศูนย์จึงรับรู้แนวปฏิบัติพร้อมๆ กัน จึงทำให้ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ พรรณวดี (2537) พบว่า ระยะเวลาการทำงานในตำแหน่งเกษตรตำบลที่แตกต่างกันไม่ทำให้ความคิดเห็นของเกษตรตำบลต่อโครงการปรับระบบการเกษตรในเขตชลประทานลุ่มน้ำเจ้าพระยาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และปรารธนา (2529) พบว่า อายุราชการไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของผู้บริหารด้านการเกษตรระดับภูมิภาคของกรมส่งเสริมการเกษตรต่อกรอบนโยบายส่งเสริมการเกษตร ช่วงปี พ.ศ. 2530 – 2534

ระยะเวลาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์

จากการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์กับความคิดเห็นของผู้อำนวยการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลปรากฏว่า โดยรวมแล้วไม่มีความสัมพันธ์กัน หมายความว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่เข้ามารับตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์ในระยะเวลาที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อการดำเนินงานศูนย์ไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องจากผู้อำนวยการศูนย์ส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานศูนย์เหมือนกัน ทั้งจากเอกสาร การประชุมชี้แจง จึงทำให้มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวินัย (2531) พบว่า ข้าราชการที่มีระยะเวลาเข้าร่วมโครงการ “สุพรรณบุรี” ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อโครงการ “สุพรรณบุรี” ไม่แตกต่างกัน หากพิจารณาเฉพาะด้านการมีส่วนร่วมของเกษตรกรแล้ว จะเห็นว่าระยะเวลาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์ที่แตกต่างกันทำให้ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานศูนย์แตกต่างกันด้วย โดยผู้อำนวยการศูนย์ที่มีระยะเวลาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์มากมีแนวโน้มที่เห็นด้วย กับการดำเนินงานศูนย์ในด้านการมีส่วนร่วมของเกษตรกร ทั้งนี้เนื่องจากผู้อำนวยการศูนย์ได้มีประสบการณ์การทำงานร่วมกับเกษตรกรมากกว่า จึงเห็นด้วยกับการดำเนินงานศูนย์ในด้านการมีส่วนร่วมของเกษตรกร

จำนวนครั้งที่ได้รับการฝึกอบรมของผู้อำนวยการศูนย์

จากการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนครั้งที่ได้รับการฝึกอบรมกับความคิดเห็นของผู้อำนวยการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลปรากฏว่า โดยรวมแล้วไม่มีความสัมพันธ์กัน หมายความว่า ผู้อำนวยการศูนย์ที่ได้รับการฝึกอบรมจำนวนไม่เท่ากัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานศูนย์ไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากผู้อำนวยการศูนย์มีประสบการณ์ทำงานมากใกล้เคียงกันและผ่านการฝึกอบรมมาก่อนดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์ใกล้เคียงกัน จึงทำให้ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ประกอบกับการดำเนินงานศูนย์นี้เป็นนโยบาย

ใหม่ผู้อำนวยการศูนย์จึงได้รับการฝึกอบรมชี้แจงในเรื่องนี้พร้อมๆ กัน ความสามารถในการรับการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจจึงไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ พรรณวดี (2537) พบว่า ประสิทธิภาพการฝึกอบรมที่แตกต่างกันไม่ทำให้ความคิดเห็นของเกษตรกรตำบลต่อโครงการปรับระบบการเกษตรในเขตชลประทานลุ่มน้ำเจ้าพระยาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และงานวิจัยของ สุภาพ (2536) พบว่า ประสิทธิภาพการฝึกอบรมไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของเกษตรกรตำบลต่อระบบการส่งเสริมการเกษตรใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้

จำนวนครั้งที่ถ่ายทอดความรู้ของผู้อำนวยการศูนย์

จากการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนครั้งที่ถ่ายทอดความรู้กับความคิดเห็นของผู้อำนวยการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลปรากฏว่า โดยรวมแล้วไม่มีความสัมพันธ์กัน หมายความว่าจำนวนครั้งที่ผู้อำนวยการศูนย์ถ่ายทอดความรู้แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานศูนย์ไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องจากผู้อำนวยการศูนย์มีประสบการณ์ในการถ่ายทอดความรู้ในระดับใกล้เคียงกัน ประกอบกับการจัดตั้งศูนย์หรือการดำเนินงานศูนย์เป็นการจัดตั้งขึ้นมาใหม่ จึงไม่มีผลต่อประสิทธิภาพการถ่ายทอดความรู้ ทำให้ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์ของผู้อำนวยการศูนย์

จากการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์กับความคิดเห็นของผู้อำนวยการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลปรากฏว่า โดยรวมแล้วไม่มีความสัมพันธ์กัน หมายความว่า ผู้อำนวยการศูนย์ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์มากหรือน้อย มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานศูนย์ไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องจากผู้อำนวยการศูนย์ส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจในระดับใกล้เคียงกัน เพราะปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินงานศูนย์ ตลอดจนการได้รับการฝึกอบรมชี้แจงเหมือนกัน จึงทำให้ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ พรรณวดี (2537) พบว่า ความรู้ความเข้าใจในโครงการที่มีระดับต่างกันของเกษตรกรตำบลไม่ทำให้ความคิดเห็นต่อโครงการปรับระบบการเกษตรในเขตชลประทานลุ่มน้ำเจ้าพระยาแตกต่างกัน และงานวิจัยของศิริลักษณ์ (2537) พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตลาดนัดโคกระบือไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อบทบาทที่ได้ปฏิบัติจริงของตลาดนัดโคกระบือ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้อำนวยการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลต่อการดำเนินงานศูนย์ ในจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งในด้านการจัดตั้งศูนย์ การบริหารศูนย์ กิจกรรมศูนย์ การมีส่วนร่วมของเกษตรกร และการติดตามนิเทศงาน ผู้วิจัยมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะบางประการอันจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นดังต่อไปนี้

1. ควรเพิ่มการสนับสนุนงบประมาณ รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ต่อการดำเนินงานศูนย์ทุกศูนย์อย่างต่อเนื่องทุกปี ตลอดจนเพิ่มการสนับสนุนงบประมาณ และปัจจัยการผลิต ตามแผนการผลิตของเกษตรกรอย่างเพียงพอ เพื่อให้เกิดกิจกรรมเพิ่มรายได้แก่เกษตรกรและชุมชน
2. ควรมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานศูนย์อย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ โดยผ่านสื่อวิทยุ โทรทัศน์ เอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ เพื่อเกษตรกร ประชาชนทั่วไป ได้เข้าใจถึงบทบาทภารกิจของศูนย์อันจะเป็นแรงผลักดันให้เกษตรกร ได้มีส่วนร่วมให้การดำเนินงานศูนย์ประสบผลสำเร็จต่อไป
3. ควรมีการทำความเข้าใจให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และคณะทำงานศูนย์ ได้ทราบบทบาทหน้าที่ภารกิจของศูนย์โดยการประชุมชี้แจง และการฝึกอบรม รวมทั้งการประชุมชี้แจงต่อคณะทำงานประจำทุกเดือนเพื่อเน้นย้ำให้เกิดความเข้าใจ และสนใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองต่อการสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์
4. นโยบายระดับกระทรวง กรม จะต้องมีการกำหนดช่วงระยะเวลาดำเนินงานอย่างชัดเจน ตลอดจนแนวทางปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความมั่นใจต่อการปฏิบัติตามนโยบายที่ชัดเจนของผู้อำนวยการศูนย์
5. ควรมีข้อมูลที่ทันสมัย และเป็นปัจจุบันในที่ทำการศูนย์ โดยเฉพาะข้อมูลในด้านการตลาด ด้านการผลิตพืช ด้านการผลิตสัตว์ และการเชื่อมโยงเครือข่ายของเกษตรกร ทั้งนี้เกษตรกรสามารถใช้ข้อมูลเหล่านี้ประกอบการตัดสินใจด้านการผลิตได้อย่างถูกต้อง
6. ควรมีการติดตามนิเทศงานอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอโดยกำหนดแผนที่ชัดเจน และออกติดตามนิเทศงานตามแผนที่วางไว้ คณะติดตามนิเทศงานจะต้องมีความพร้อมในการให้คำแนะนำปรึกษา ทั้งด้านวิชาการและด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
7. ควรมีเจ้าหน้าที่ประจำที่ทำการศูนย์ ซึ่งอาจจะเป็นลูกจ้างประจำหรือลูกจ้างชั่วคราว ที่จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงด้านการเกษตร ประจำศูนย์ ทั้งนี้เพื่อให้การช่วยเหลือเกษตรกรได้ตลอดและทันเหตุการณ์

8. ควรมีการประเมินผลการดำเนินงานศูนย์อย่างต่อเนื่องโดยประเมินผลทุกเดือน และประเมินผลโดยภาพรวม เมื่อสิ้นปี และจัดให้มีการประกวดผลงานการดำเนินงานศูนย์ ในระดับ อำเภอ จังหวัด ระดับภาค และระดับประเทศ โดยให้รางวัลเพื่อให้เป็นขวัญและกำลังใจแก่ผู้ดำเนินงานดีเด่น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ศึกษาเฉพาะผู้อำนวยการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในจังหวัดเชียงใหม่เท่านั้น จึงควรมีการศึกษาในจังหวัดอื่นๆ ด้วย
2. ควรมีการศึกษาผลกระทบของการดำเนินงานศูนย์ที่มีต่อเกษตรกรในพื้นที่ที่ดำเนินงานศูนย์ เพื่อเป็นการประเมินผลการดำเนินงานอีกทางหนึ่ง โดยศึกษาผ่านเกษตรกร
3. ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการดำเนินงานซึ่งจะได้ผลการวิจัยที่ชัดเจนยิ่งขึ้น เพราะจากการทดสอบสมมติฐานพบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพียง 3 ตัวแปรเท่านั้น
4. ผู้อำนวยการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างไรบ้างเพื่อประโยชน์ต่อการดำเนินงานศูนย์